

## N:o 18.

Ank. till Riksd. kansli den 25 febr. 1887, kl. 1 e. m.

*Lagutskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lagar angående handelsregister, firma och prokura samt angående tillägg till 15 kap. handelsbalken.*

Kongl. Maj:t har under den 22 sistlidne januari till Riksdagen af-låtit en så lydande proposition:

»Sedan en komité blifvit tillsatt med uppdrag bland annat att utarbete förslag till författning om handelsregister, firma och prokura samt bemyndigats att med komiterade, som för samma ändamål utsetts i Norge och Danmark, sammanträda, för att söka åstadkomma så vidt möjligt öfverensstämmande lagförslag inom de tre rikena, hafva de särskilda ländernas komiterade fullgjort detta uppdrag. Öfver det svenska förslaget har Kommerskollegium efter vederbörandes hörande äfvensom Högsta Domstolen afgifvit utlåtande, hvarefter och sedan, med anledning af hvad Domstolen anfört, inom Justitiedepartementet förslag uppgjorts till lag angående tillägg till 15 kap. Handelsbalken, Högsta Domstolen jemväl öfver detta förslag blifvit hörd; och vill Kongl. Maj:t, med bifogande af Statsrådets och Högsta Domstolens i ämnet hållna protokoll, till Riksdagens godkännande jemlikt 87 § Regeringsformen öfverlemna närlagda förslag till lagar angående handelsregister, firma och prokura samt angående tillägg till 15 kap. Handelsbalken.»

*Bih. till Riksd. Prot. 1887. 7 Saml. 12 Häft.*

De propositionen bifogade lagförslagen finnas här nedan i detta utlåtande intagna.

Propositionen har af kamrarne hänvisats till lagutskottet; och får utskottet härmed öfver densamma afgifva utlåtande.

Det framlagda förslaget till lag angående handelsregister, firma och prokura har såsom bekant framkallats af ett inom affärsvärlden länge känt behof af lagstadganden i hithörande ämnen. Mot det sammans framläggande vid närvarande tidpunkt har emellertid, särskildt inom högsta domstolen vid förslagets granskning derstädes, framställts den anmärkning, att dermed bort anstå, till dess förslag i ämnet kunnat framläggas i sammanhang med förslag till en mera genomgripande omgestaltning af hela den svenska handelslagstiftningen eller åtminstone af bolagsrätten. I det anförande till statsrådsprotokollet, hvaruti statsrådet och chefen för justitiedepartementet hemställt om aflåtande af den nu föreliggande propositionen, bemötes berörda anmärkning sålunda:

»Det medgifves gerna, att det varit vida lättare att åstadkomma en nöjaktig firmalag, om lagstiftningen angående bolag förut varit på ett tillfredsställande sätt ordnad. Men det står ej alltid lagstiftaren till buds att välja sitt ämne med samma frihet och ordna det i samma logiska följd som den vetenskaplige författaren. Lagstiftaren måste ofta gripa in der missförhållandena i det praktiska lifvet visat sig störst, och han skulle illa motsvara sin uppgift, om han ej vågade inlåta sig på ett dylikt ämne utan att först hafva från grund och botten reformerat de delar af den i öfrigt gällande rätten, på hvilka han hade att bygga. Och att firmalagstiftningen hos oss befinner sig i det skick, att en omdaning, för att ej säga nydaning, af densamma utgör en af den lagstiftande magtens mest trängande uppgifter, derom vittnar den enhälliga mening, som i detta hänseende länge uttalats af affärsmän och industriidkare och som gifvit sig ett uttryck i ett af Stockholms handels- och sjöfartsnämnd, d. v. s. af en framstående målsman för desse affärsmän och industriidkare, på egen hand utarbetadt, år 1877 till Kongl. Maj:t ingifvet fullständigt lagförslag i ämnet. Att Danmark och Norge, som i vida högre grad än vi sakna till och med de enklaste grunderna för en tidsenlig bolagslagstiftning, det oaktadt haft firmalagar, det förra landet öfver tjugu år, det senare öfver tio år, utan att någon tvekan i dessa länder synes hafva uppstått om lämpligheten att lagstifta i denna ordning, torde i sin mån vittna derom, att man ej behöfver förtvifla om möjligheten att äfven hos oss åstadkomma en för nuvarande förhållanden tillfyllestgörande firmalagstiftning. Visserligen har Eders Kongl. Maj:t, sedan Högsta Domstolen afgaf sitt yttrande, tillsatt en

komité med uppdrag att utarbete förslag till lagar angående solidariska bolag och aktiebolag samt med dem jemförliga föreningar för ekonomisk verksamhet, men detta uppdrag är så vidt omfattande, att det ingalunda är att hoppas, att under de närmaste åren något fullständigt resultat står att vinna, allra minst i de delar af ämnet, der, såsom Högsta Domstolen anmärkt, bristerna i gällande lag visat sig störst.»

I hvad departementschefen sålunda anfört kan utskottet för sin del icke annat än instämma; hvadan utskottet anser ofvan omförmälda anmärkning icke böra utgöra något hinder för Riksdagen att godkänna de nu framlagda lagförslagen.

Vid granskningen af de föreskrifter, hvilka i 1 kap. af förslaget till lag om handelsregister, firma och prokura meddelas angående kostnaderna för anmälan till handelsregistret, har utskottet fäst uppmärksamhet vid det förhållande, att afgifterna för inregistreringen icke blifvit i sjelfva lagförslaget bestämda, såsom exempelvis skett i förordningen angående patent den 16 maj 1884 (11 §) och lagen om skydd för varumärken den 5 juli samma år (3 §) samt nu senast i det för innevarande Riksdag framlagda förslaget till förordning angående skydd för mönster och modeller inom metallindustrien (4 § 2 mom.). Det synes visserligen hafva varit önskvärdt, att en dylik bestämmelse influat jemväl i nu föreliggande lagförslag; men utskottet föreställer sig, att ifrågavarande afgifter i allt fall icke bestämmas högre än att de betäcka de kostnader, som äro förenade med de på registreringsmyndigheten ankommande åtgärder, och att möjligen uppkommande öfverskott komma att ingå till statsverket. Med afseende härå och med hänsyn jemväl till svårigheten att för närvarande med någon säkerhet beräkna beloppet af nämnda kostnader, har utskottet ansett det anmärkta förhållandet icke böra föranleda någon ändring i förslaget.

Utskottet går nu att redogöra för de öfriga anmärkningar, till hvilka utskottet, vid granskningen af de särskilda föreskrifterna i förslaget till lag angående handelsregister, firma och prokura, funnit det samma gifva anledning.

Då det i 2 § föreskrifves, att anmälan till handelsregistret skall vara åtföljd af stadgade afgifter för registreringen och dess kungörande, synas de i 4 § förekommande orden »på den anmälandes bekostnad» kunna, såsom innefattande ett onödigt upprepande, ur §:n utgå.

I 8 och 9 §§ talas om »bolag, som omförmäles i 15 kap. handelsbalken». I 9 § användes derjemte för att beteckna samma art af bolag uttrycket »handelsbolag», hvilket sedermera begagnas i flere följande §§ af förslaget. Till förekommande af missförstånd i afseende härå har

utskottet i 8 §, der bolag af ifrågavarande beskaffenhet för första gången nämnes, framför orden »bolag, som omförmäles i 15 kap. handelsbalken», inskjutit orden »handelsbolag, hvarmed förstås sådant» samt i 9 § utbytt förstnämnda uttryck mot ordet »handelsbolag.»

Då det i 1 mom. af 21 § förekommande ordet »genast» möjligen skulle kunna gifva anledning till obehörigt stränga fordringar på den skyndsamhet, hvarmed den i momentet föreskrifna anmälan bör ske, har utskottet i stället för detta ord insatt uttrycket »så fort ske kan», hvilket också närmare ansluter sig till det i de danska och norska förslagen begagnade uttrycket »snarest möjligt».

Det i 23 § föreslagna maximum af böter för förseelser mot föreskrifterna i lagförslaget har syntts utskottet vara för högt, synnerligen om man härmed jemför föreskrifterna i förordningen den 30 maj 1879, enligt hvilken försummelse att anmäla förändringar inom aktiebolags styrelse ansetts kunna umgällas med böter från och med 10 till och med 50 kronor. Utskottet har därför funnit det i förevarande § stadgade högsta bötesbelopp kunna nedsättas till ett hundra kronor, hvilket jemväl vid upprepad förseelse torde vara tillräckligt för att medföra åsyftad verkan.

I andra stycket af 24 § stadgas, att böter, som ådömas enligt 23 §, skola fördelas lika mellan kronan och åklagaren. Den uppmuntran till tjenstenit i beifrande af de i sistberörda § omförmälda förseelser, som väl härmed är afsedd, tror utskottet icke vara erforderlig eller lämplig; och har därför föreslagits, att dessa böter likasom sådana, hvilka ådömas enligt förordningen angående patent den 16 maj 1884 (22 §) och lagen om skydd för varumärken den 5 juli samma år (19 §), äfvensom ofvan åberopade förordning af den 30 maj 1879, skola tillfalla kronan ensam.

För särskilda i 31 och 34 §§ vidtagna redaktionsändringar torde någon särskild motivering ej erfordras.

Mot förslaget till lag angående tillägg till 15 kap. handelsbalken har utskottet icke funnit något att erinra.

Utskottet får följaktligen hemställa,

1) att Riksdagen, beträffande förslaget till lag angående handelsregister, firma och prokura, ville, med förklarande, att Kongl. Maj:ts förevarande proposition i denna del icke kan antagas i oförändradt skick, för sin del antaga följande

# Lag

## angående handelsregister, firma och prokura

Häri genom förordnas som följer:

### I Kap.

#### Om handelsregister.

##### 1 §.

För Stockholm skall hos Öfverståthållareembetet, för annan stad hos magistraten, eller, der sådan ej finnes, hos vederbörande stadsstyrelse, och för landsbygden hos Konungens befallningshafvande föras handelsregister för inskrifning af de anmälanden, om hvilka i denna lag förmäles eller hvilkas intagande i registret kan varda annorledes föreskrifvet.

##### 2 §.

Anmälan till handelsregistret skall göras skriftligen och vara åtföljd af stadgade afgifter för registreringen och dess kungörande. Aflemnas anmälan genom ombud eller insändes den med posten, skall underskriften vara af vittnen styrkt.

##### 3 §.

Har den anmälände icke iakttagit de föreskrifter, som finnas för hvarje särskildt fall stadgade, eller innehåller anmälan annat än som enligt lag må i registret intagas, skall registrering vägras.

Vägras registrering, skall registreringsmyndigheten ofördröjligen hålla sökanden tillhanda eller, om han uppgifvit fullständig adress, till honom med posten öfversända skriftlig underrättelse om beslutet med skälen därför.

År sökanden med beslutet missnöjd, ege han att vid talans förlust innan klockan 12 å sextionde dagen från beslutets dag deröfver anföra besvär hos Konungens befallningshafvande, om beslutet meddelats af magistrat eller stadsstyrelse, och mot Konungens befallningshafvandes beslut hos Konungen.

## 4 §.

*Kongl. Maj:ts förslag.*

Den myndighet, hos hvilken handelsregistret föres, skall *på den anmälandes bekostnad* ofördröjligen låta kungöra innehållet af anmälan, som i registret intages, så väl i allmänna tidningarna som ock i den stads tidning, der myndigheten har sitt säte eller, om flera tidningar der utgifvas, i den af dessa, der allmänna påbud för staden vanligen meddelas. Utgifves ej tidning i staden, skall kungörelsen införas i den tidning i länets residensstad, der allmänna påbud för denna stad vanligen meddelas. Bilaga till anmälan skall ej kungöras.

En samling för hela riket af de i allmänna tidningarna kungjorda anmälanden skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år.

*Utskottets förslag.*

Den myndighet hos hvilken handelsregistret föres, skall ofördröjligen låta kungöra innehållet af anmälan, som i registret intages, så väl i allmänna tidningarna som ock i den stads tidning, der myndigheten har sitt säte eller, om flera tidningar der utgifvas, i den af dessa, der allmänna påbud för staden vanligen meddelas. Utgifves ej tidning i staden, skall kungörelsen införas i den tidning i länets residensstad, der allmänna påbud för denna stad vanligen meddelas. Bilaga till anmälan skall ej kungöras.

En samling för hela riket af de i allmänna tidningarna kungjorda anmälanden skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år.

## 5 §.

Närmare föreskrifter om handelsregistrens förande, de i 4 § stadgade kungörelser, afgifterna för registreringen och för dess kungörande samt tid och sätt för utgifvande af den i nämnda § omförmälda samling meddelas af Konungen.

6 §.

Förmenar någon, att en i handelsregistret verkställd inskrifning länder honom till förfång, må talan om registreringens upphäfvande föras vid allmän underrätt.

7 §.

Det som i enlighet med denna lag blifvit infördt i handelsregistret och kungjordt i ortstidningen skall anses hafva kommit till tredje mans kännedom, der ej af omständigheterna framgår, att han hvarken haft eller bort hafva kunskap derom.

Innan sådant kungörande skett, kan det förhållande, som blifvit eller bort blifva anmaldt, icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hafva derom haft vetskap.

2 Kap.

Om firma.

8 §.

*Kongl. Maj:ts förslag.*

Hvar, som vill idka handel eller annan näring, med hvars utöfvande följer skyldighet att föra handelsböcker, vare pliktig att till införande i handelsregistret anmäla det namn, hvarunder han ämnar bedrifva sin rörelse och som han vid dervid förekommande underskrifter ämnar teckna. Sådant namn kallas firma. För aktiebolag, hvarmed förstås sådant bolag, som på grund af gällande lagar om aktiebolag erhållit Konungens stadfästelse å sin bolagsordning, skall anmälan om

*Utskottets förslag.*

Hvar, som vill idka handel eller annan näring, med hvars utöfvande följer skyldighet att föra handelsböcker, vare pliktig att till införande i handelsregistret anmäla det namn, hvarunder han ämnar bedrifva sin rörelse och som han vid dervid förekommande underskrifter ämnar teckna. Sådant namn kallas firma. För aktiebolag, hvarmed förstås sådant bolag, som på grund af gällande lagar om aktiebolag erhållit Konungens stadfästelse å sin bolagsordning, skall anmälan om

*Kongl. Maj:ts förslag.*

firma göras, ändå att bolaget ej är pliktigt att föra handelsböcker.

För aktiebolag och annat med särskild styrelse försedt bolag åligger det styrelsen, men i bolag, som omförmäles i 15 kap. Handelsbalken, hvarje bolagsman, att ansvara för anmälningsskyldighetens fullgörande.

Från nu stadgade anmälningsskyldighet undantagas fartygsredare och rederier, som ej äro aktiebolag, så ock enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar.

*Utskottets förslag.*

firma göras, ändå att bolaget ej är pliktigt att föra handelsböcker.

För aktiebolag och annat med särskild styrelse försedt bolag åligger det styrelsen, men i *handelsbolag*, hvarmed förstås sådant bolag, som omförmäles i 15 kap. Handelsbalken, hvarje bolagsman, att ansvara för anmälningsskyldighetens fullgörande.

Från nu stadgade anmälningsskyldighet undantagas fartygsredare och rederier, som ej äro aktiebolag, så ock enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar.

## 9 §.

*Kongl. Maj:ts förslag.*

1. Enskild näringsidkares firma skall innehålla hans tillnamn med eller utan förnamn. Ej må i firman intagas något, som antyder att firman innehafves af ett bolag eller att innehafvarens ansvar är begränsadt.

2. Firma för *bolag*, som omförmäles i 15 kap. *Handelsbalken*, skall, då icke alla bolagsmännen äro i firman namngifna, innehålla namnet å minst en af dem med ett tillägg, som antyder, att flera bolagsmän finnas. I handelsbolags firma må ej intagas namn å annan person än bolagsman, ej heller något som antyder begränsning af bolagsmans ansvar.

3. Aktiebolags firma skall utmärka bolagets egenskap af aktiebolag.

*Utskottets förslag.*

1. Enskild näringsidkares firma skall innehålla hans tillnamn med eller utan förnamn, Ej må i firman intagas något, som antyder att firman innehafves af ett bolag eller att innehafvarens ansvar är begränsadt.

2. Firma för *handelsbolag* skall, då icke alla bolagsmännen äro i firman namngifna, innehålla namnet å minst en af dem med ett tillägg, som antyder, att flera bolagsmän finnas. I handelsbolags firma må ej intagas namn å annan person än bolagsman, ej heller något som antyder begränsning af bolagsmans ansvar.

3. Aktiebolags firma skall utmärka bolagets egenskap af aktiebolag.



4. Idkas rörelse af flera personer i bolag under annan form än i mom. 2 och 3 sägs, skall firman utmärka rörelsens beskaffenhet. Ej må sådan firma innehålla personnamn.

4. Idkas rörelse af flera personer i bolag under annan form än i mom. 2 och 3 sägs, skall firman utmärka rörelsens beskaffenhet. Ej må sådan firma innehålla personnamn.

## 10 §.

Ej må någon i sin firma obehörigen intaga annans namn eller namnet å annans fasta egendom. I firma må ej angifvas företag, som icke står i förbindelse med innehafvarens rörelse, ej heller må firma, som angifver visst slag af rörelse, bibehållas oförändrad, sedan en väsentlig förändring af rörelsen egt rum.

Firma skall tydligt skilja sig från andra för samma kommun förut i handelsregistret intagna, ännu bestående firmor. Den som vill anmäla firma, hvare hans namn ingår, skall förty, om samma firma redan är intagen i registret för annan näringsidkare inom samma kommun, genom tillägg till sitt namn eller annorledes tydligt skilja sin firma från den äldre firman.

## 11 §.

Enka, som fortsätter sin affidne mans rörelse, så ock man, som fortsätter hustruns före eller under äktenskapet drifna rörelse, må begagna firman oförändrad. Enskild näringsidkares arfvinge, så ock flere sterbhusdelegare, som skola i handelsbolag fortsätta enskild näringsidkares rörelse, ege samma rätt, derest den affidne medgifvit det eller, om han affidit utan att hafva annorlunda förordnat, hans samtliga sterbhusdelegare äro derom ense.

## 12 §.

Inträder någon såsom delegare i enskild näringsidkares eller handelsbolags rörelse, må firman fortfarande begagnas oförändrad. Lag samma vare, om delegare utträder ur handelsbolag, dock att hans namn icke må i firman kvarstå, med mindre han sjelf medgifvit det eller, om han affidit utan att hafva annorlunda förordnat, hans samtliga sterbhusdelegare dertill samtyckt.

## 13 §.

Firma må icke öfverlätas i andra än de här ofvan förutsatta fall; enskild näringsidkare eller handelsbolag dock obetaget att vid rörelsens öfverlåtande till enskild näringsidkare eller handelsbolag medgifva den nye egaren att nyttja firman med ett tillägg, som visar, att öfverlåtelse egt rum.

## 14 §.

Är genom aftal bestämdt, att rättighet att teckna handelsbolags firma endast tillkommer flere bolagsmän i förening, böra desse verkställa firmateckningen så, att de jemte firman underskrifva sina namn.

Vid firmateckning för aktiebolag eller rörelse, som i 9 § 4 mom. sägs, böra de, som äro berättigade att teckna firman, jemväl underskrifva sina namn.

## 15 §.

Sättes rörelse under förvaltning af sysslomän (liquidatorer, administratörer) med rätt för dem att teckna firman, eller fortsättes enskild näringsidkares rörelse af sterbhusdelegare, enligt hvad för viss tid är medgifvet, bör firmateckningen ske på sådant sätt, att det ändrade förhållandet deraf framgår.

## 16 §.

Anmälan om firma skall, innan näringens utöfvande börjas, ske för rörelse, som drifves i Stockholm, hos Öfverståthållarembetet och för rörelse i annan stad hos stadens magistrat eller, der sådan ej finnes, hos vederbörande stadsstyrelse, och, om rörelsen drifves å landet, hos Konungens befallningshafvande i länet. Drifves rörelsen i flera kommuner, skall anmälan ske till handelsregistret för den kommun, der hufvudkontoret är beläget.

För aktiebolag eller annat med särskild styrelse försedt bolag skall anmälan om firma göras till registret för den ort, der styrelsen har sitt säte.

Inrättas afdelningskontor med sjelfständig förvaltning (filial) i annan kommun, än der hufvudkontoret är beläget eller bolagsstyrelse har sitt säte, skall anmälan till registret för den kommun ske innan

firman får der begagnas. Filial för rörelse, som har hufvudkontoret utom riket, anses såsom fristående rörelse, för hvilken anmälan skall göras af den, som förestår rörelsen.

Anmälan, hvarom i denna § förmäles, skall vara underskrifven af alla anmälningsskyldige.

### 17 §.

I enskild näringsidkares anmälan skall uppgifvas utom firman:

- 1) den anmälandes fullständiga namn och hans hemvist;
- 2) rörelsens allmänna beskaffenhet;
- 3) kommunen, der rörelsens hufvudkontor, eller, om anmälan afser afdelningskontor, detta är beläget.

### 18 §.

I handelsbolags anmälan skall uppgifvas utom firman:

- 1) samtliga bolagsmäns fullständiga namn och deras hemvist;
- 2) rörelsens allmänna beskaffenhet;
- 3) kommunen, der rörelsens hufvudkontor, eller, om anmälan afser afdelningskontor, detta är beläget; och, der ej hvar bolagsman för sig skall hafva rätt att teckna firman,
- 4) hvilken eller hvilka bland dem sådan rätt tillkommer, samt huruvida rättigheten endast kan utöfvas af flere i förening.

### 19 §.

I aktiebolags anmälan skall uppgifvas utom firman:

- 1) dagen för bolagsordningens antagande och för Konungens beslut om fastställelse å densamma;
- 2) det slag af rörelse bolaget skall drifva;
- 3) kommunen, der styrelsen har sitt säte eller, om anmälan afser afdelningskontor, detta är beläget;
- 4) det tecknade aktiekapitalets storlek och fördelning i aktier;
- 5) huruvida aktierna äro ställda på viss man eller innehafvaren;
- 6) huruvida aktierna äro till fullo inbetalda, och, om så ej skett, när dylik inbetalning kan påfordras;
- 7) huruvida tillkännagifvanden för aktieegarne skola intagas i tidning och, om så skall ske, i hvilken eller hvilka;
- 8) styrelsens medlemmars fullständiga namn och deras hemvist;

9) hvilken eller hvilka bland dessa äro berättigade att teckna firman.

Vid anmälan skola såsom bilagor fogas bolagsordningen, Konungens beslut om fastställelse derå samt bevis om val af styrelse.

## 20 §.

Hvad i 19 § är stadgadt angående anmälan af aktiebolags firma gälle äfven i tillämpliga delar om anmälan af firma för rörelse, som i 9 § 4 mom. sägs.

## § 21.

### *Kongl. Maj:ts förslag.*

1. Sker ändring i något förhållande, hvarom inskrifning skett i handelsregistret, eller inträffar något af de i 15 § omtalade fall, skall anmälan derom *genast* göras i den ordning, som stadgats för anmälan om firma; dock att ändring af hemvist icke behöfver anmälas. Har i andra fall, än nu är sagdt, ändring skett i bolagsordning, som afses i 19 eller 20 §, skall jemväl dagen för beslutet härom samt för Konungens stadfästelse anmälas och ett exemplar af ändringen och stadfästelsen bifogas.

2. Då rörelse upphör, åligge anmälningsskyldigheten den, som vid den tiden utöfvade rörelsen eller var delegare i densamma, eller, då fråga är om aktiebolag eller annat med särskild styrelse försedt bolag, var ledamot i bolagets styrelse. Vid enskild näringsidkares död åligge anmälningsskyldigheten sterbhusdelegarne. Upphör handels-

### *Utskottets förslag.*

1. Sker ändring i något förhållande, hvarom inskrifning skett i handelsregistret, eller inträffar något af de i 15 § omtalade fall, skall anmälan derom *så fort ske kan* göras i den ordning, som stadgats för anmälan om firma; dock att ändring af hemvist icke behöfver anmälas. Har i andra fall, än nu är sagdt, ändring skett i bolagsordning, som afses i 19 eller 20 §, skall jemväl dagen för beslutet härom samt för Konungens stadfästelse anmälas och ett exemplar af ändringen och stadfästelsen bifogas.

2. Då rörelse upphör, åligge anmälningsskyldigheten den, som vid den tiden utöfvade rörelsen eller var delegare i densamma, eller, då fråga är om aktiebolag eller annat med särskild styrelse försedt bolag, var ledamot i bolagets styrelse. Vid enskild näringsidkares död åligge anmälningsskyldigheten sterbhusdelegarne. Upphör handels-

*Kongl. Maj:ts förslag.*

bolag i följd af delegares död, åligge anmälningsskyldigheten, utom de öfrige bolagsmännen, jemväl den affidnes sterbhusdelegare. I fråga om annan ändring än rörelsens upphörande åligge anmälningsskyldigheten en hvar, som efter ändringen utöfvar eller är delegare i rörelsen, eller, då fråga är om aktiebolag eller annat med särskild styrelse försedt bolag, är ledamot i bolagets styrelse.

3. Flyttas rörelse från en kommun till en annan, eller sker ändring i sjelfva firman, skall tillika fullständig firmaanmälan göras.

4. Har genom lagakraftvunnen dom blifvit förklaradt, att anmälan icke bort intagas i registret eller att något förhållande, hvarom inskrifning skett, ändrats eller upphört, skall på begäran af någondera parten anteckning derom ske i registret. Underrättelse om sådan anteckning skall så kungöras, som i 4 § sägs.

5. Inträffar konkurs, skall underrättelse om den offentliga stämningen samtidigt med kungörelsen derom genom rättens eller domarens försorg afsändas till registreringsmyndigheten för att inskrifvas i handelsregistret. Sådan anteckning skall afföras, då gäldenären visar att han eger få den afträdda egendomen till sig återställd, eller att konkursen eljest är att anse för avslutad.

*Utskottets förslag.*

bolag i följd af delegares död, åligge anmälningsskyldigheten, utom de öfriga bolagsmännen, jemväl den affidnes sterbhusdelegare. I fråga om annan ändring än rörelsens upphörande åligge anmälningsskyldigheten en hvar, som efter ändringen utöfvar eller är delegare i rörelsen, eller, då fråga är om aktiebolag eller annat med särskild styrelse försedt bolag, är ledamot i bolagets styrelse.

3. Flyttas rörelse från en kommun till en annan, eller sker ändring i sjelfva firman, skall tillika fullständig firmaanmälan göras.

4. Har genom lagakraftvunnen dom blifvit förklaradt, att anmälan icke bort intagas i registret eller att något förhållande, hvarom inskrifning skett, ändrats eller upphört, skall på begäran af någondera parten anteckning derom ske i registret. Underrättelse om sådan anteckning skall så kungöras, som i 4 § sägs.

5. Inträffar konkurs, skall underrättelse om den offentliga stämningen samtidigt med kungörelsen derom genom rättens eller domarens försorg afsändas till registreringsmyndigheten för att inskrifvas i handelsregistret. Sådan anteckning skall afföras då gäldenären visar att han eger få den afträdda egendomen till sig återställd, eller att konkursen eljest är att anse för avslutad.

## 22 §.

Då firma anmäles, skall en hvar, som är berättigad att teckna firman, på samma gång egenhändigt inskrifva firmateckningen i handelsregistret eller i ett särskildt bihang till detta, så vida icke teckningen verkstälts å anmälningsskriften och blifvit af vittnen styrkt. På enahanda sätt skall förfaras, då anmälan sker derom, att någon blifvit berättigad att teckna förut anmäld firma.

## 23 §.

*Kongl. Maj:ts förslag.*

Försummas anmälan, som ofvan föreskrifves, eller har, efter det registrering af firma vägrats eller upphäfts, den anmälningsskyldige försummat göra ny anmälan, då skall enskild näringsidkare, bolagsman, ledamot i bolagsstyrelse eller annan, som till sådan förseelse gjort sig skyldig, straffas med böter från och med fem till och med *femhundra* kronor.

*Utskottets förslag.*

Försummas anmälan, som ofvan föreskrifves, eller har, efter det registrering af firma vägrats eller upphäfts, den anmälningsskyldige försummat göra ny anmälan, då skall enskild näringsidkare, bolagsman, ledamot i bolagsstyrelse eller annan, som till sådan förseelse gjort sig skyldig, straffas med böter från och med fem till och med *ett-hundra* kronor.

## 24 §.

*Kongl. Maj:ts förslag.*

Förseelse, som i föregående § är med ansvar belagd, skall åtalas hos polisdomstol i den ort, der den ifrågavarande rörelsen drifves, om särskild sådan domstol är der inrättad, men eljest hos poliskammare eller, om poliskammare icke finnes, vid allmän domstol; och gälle i fråga om klagan öfver domstols eller poliskammares beslut i dessa mål hvad i allmänhet

*Utskottets förslag.*

Förseelse, som i föregående § är med ansvar belagd, skall åtalas hos polisdomstol i den ort, der den ifrågavarande rörelsen drifves, om särskild sådan domstol är der inrättad, men eljest hos poliskammare eller, om poliskammare icke finnes, vid allmän domstol; och gälle i fråga om klagan öfver domstols eller poliskammares beslut i dessa mål hvad i allmänhet

*Kongl. Maj:ts förslag.*

är angående besvär i brottmål stadgadt.

Böter, som ådömas enligt 23 §, fördelas lika mellan kronan och åklagaren. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.

*Utskottets förslag.*

är angående besvär i brottmål stadgadt.

Böter, som ådömas enligt 23 §, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.

## 3 Kap.

## Om prokura.

## 25 §.

Har innehafvaren af en i handelsregister införd firma meddelat viss man fullmägt, som uttryckligen förklaras vara prokura, eller har han annorledes utmärkt någon såsom sin prokurist, ege denne att, i allt hvad till bedrivande af hufvudmannens rörelse hörer, handla å hans vägnar och teckna hans firma; dock må prokuristen ej afhända hufvudmannen hans fasta egendom eller medgifva in-teckning deri, med mindre han blifvit dertill uttryckligen bemyndigad.

Skriftlig prokura innefattar behörighet för prokuristen att själf eller genom ombud föra hufvudmannens talan inför domstolar och andra myndigheter, så ock att å hans vägnar ingå förlikning.

## 26 §.

Prokura må meddelas flera personer på sådant sätt, att den endast kan begagnas af dem gemensamt (kollektivprokura).

## 27 §.

Den behörighet, som jemlikt 25 § tillkommer prokurist, kan icke med laga verkan mot tredje man, som är i god tro, inskränkas till viss tid eller annorledes begränsas.

## 28 §.

Prokurist bör vid firmans tecknande dertill foga ett tillägg, som utmärker procurauppdraget (per procura, p. p. eller annan förkortning af dessa ord) och derjemte underskrifva sitt namn. I afseende å kollektivprokura skall iakttagas hvad angående antalet underskrifter blifvit vid prokurans meddelande bestämdt.

## 29 §.

Prokurist må icke öfverlåta prokuran å annan person.

## 30 §.

Prokura kan när som helst återkallas. Hufvudmannens död medför ej prokurans upphörande.

## 31 §.

*Kongl. Maj:ts förslag.*

Prokura må, om deri ej förekommer begränsning eller förbehåll, som icke medgifvits i 25 eller 26 §, af hufvudmannen anmälas till det handelsregister, i hvilket firman inskrifvits.

Då prokura anmäles, skall prokuristen på samma gång egenhändigt teckna firman och sin underskrift i handelsregistret eller i ett särskildt bihang till detta, så vida ej teckningen verkstälts å anmälningsskriften och blifvit af vittnen styrkt.

*Utskottets förslag.*

Prokura må, om den ej innehåller annan begränsning eller annat förbehåll än som medgifvits i 25 eller 26 §, af hufvudmannen anmälas till det handelsregister, i hvilket firman inskrifvits.

Då prokura anmäles, skall prokuristen på samma gång egenhändigt teckna firman och sin underskrift i handelsregistret eller i ett särskildt bihang till detta, så vida ej teckningen verkstälts å anmälningsskriften och blifvit af vittnen styrkt.

## 32 §.

Ändring eller återkallelse af anmäld prokura skall anmälas till handelsregistret.



## 33 §.

Genom denna lag upphävas:  
 förordningen den 28 Juni 1798 angående hvad bolag iakttaga böra, som under så kallad firma eller särskildt antagen handteckning vilja handels- och fabriksrörelse idka;

förordningen den 30 Maj 1879 angående tillägg till gällande föreskrifter om aktiebolag;

5 och 21 §§ i lagen angående bankaktiebolag den 19 November 1886, så ock hvad i 39 § af samma lag stadgas om anmälan hos rätten af förändring i bankaktiebolags ordning och förändringens kungörande; samt

hvad i 1 § af förordningen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848 föreskrifves om anmälan hos rätten af bolagsordning och Konungens beslut om fastställelse derå äfvensom af förändring i bolagsordningen.

Af Konungen stadfäst bolagsordnings anmälände till handelsregistret skall medföra enahanda verkan som anmälan hos rätten enligt 10 § i förordningen angående aktiebolag och 14 § i lagen angående bankaktiebolag.

Hvad i 6 § af lagen angående bankaktiebolag föreskrifves om styrkande att kungörelse om bolaget skett och att uppgift å de personer, hvilka utgöra bolagets styrelse, äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, blifvit i allmänna tidningarna införd, skall anses fullgjordt, då styrkt blifvit, att kungörelse om bolagsordningens och uppgifternas anmälan till handelsregistret skett i öfverensstämmelse med 4 § i denna lag.

## 34 §.

*Kongl. Maj:ts förslag.*

Denna lag skall vara till efterlefnad gällande från och med den 1 Januari 1888.

Föreskrifterna i lagen afse jemväl näring, som utöfvas då lagen träder i kraft; dock att firma för dylik näring må, om den brukats före lagens utfärdande, intagas i handelsregistret, ändå att den icke

*Bih. till Riksd. Prot. 1887. 7 Saml. 12 Häft.*

*Utskottets förslag.*

Denna lag skall vara till efterlefnad gällande från och med den 1 Januari 1888.

Föreskrifterna i lagen afse jemväl näring, som utöfvas då lagen träder i kraft; dock att firma för dylik näring må, om den brukats före lagens utfärdande, intagas i handelsregistret, ändå att den icke

*Kongl. Maj:ts förslag.*

är så beskaffad, som i 9 och 10 §§ föreskrifves. Den i 8 § stadgade anmälningsskyldighet skall för sådan näring, vid bot som i 23 § sägs, fullgöras inom sex månader sedan lagen trädt i kraft, oberoende af anmälan, som förut kan hafva egt rum på grund af *förordningarna* den 28 Juni 1798, den 6 Oktober 1848 eller den 30 Maj 1879 eller lagen den 19 November 1886.

*Utskottets förslag.*

är så beskaffad, som i 9 och 10 §§ föreskrifves. Den i 8 § stadgade anmälningsskyldighet skall för sådan näring, vid bot som i 23 § sägs, fullgöras inom sex månader sedan lagen trädt i kraft, oberoende af anmälan, som förut kan hafva egt rum på grund af *förordningen* den 28 Juni 1798, den 6 Oktober 1848 eller den 30 Maj 1879 eller lagen den 19 November 1886.

samt

2) att Riksdagen i fråga om förslaget till lag angående tillägg till 15 kap. handelsbalken ville, med bifall till den kongl. propositionen i denna del, antaga följande

## L a g

### angående tillägg till 15 kap. Handelsbalken.

Härigenom förordnas som följer:

Hafva delegare i bolag, hvarom i 15 kap. Handelsbalken sägs, sins emellan öfverenskommit, att endast någon eller några af dem, eller endast några eller alla i förening, må handla å bolagets vägnar; och sluter någon, med vetskap derom, aftal med bolagsman, som icke är behörig att för bolaget handla, vare det aftal ej för bolaget bindande.

Stockholm den 25 februari 1887.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

---

## Reservation

af herr *J. Anderson* i Tenhult: »I fråga om innehållet uti 2 och 5 §§ har jag ansett att Riksdagen borde få yttra sig om storleken af de belopp, som förskottsvis skola erläggas för registreringen och för kungörelsekostnaderna.

Uti 3 § borde, derest registrering vägras, sökanden återfå så mycket af de inlemnade penningarne, som svarar mot kungörelsekostnaderna, enär, om registrering icke bifalles, kungörelsekostnad icke kan ifrågakomma.

Då jag anser att den mindre industrien icke bör betungas med obehöfliga utgifter, anser jag att 8 § 3 mom. bör få följande tillägg: »så ock enskild näringsidkare, som idkar rörelse i eget namn».

23 § bör vara så uppställd, att, om sterbhusdelegare försumma göra anmälan, endast den af delegarne, som vållat försummelsen, må ådömas böter och icke, der flera sterbhusdelegare finnas, hvarje delegare blifva bötfäld.»

---

Herr *F. Andersson* i Helgesta har begärt få här antecknad, att han icke deltagit i den slutliga behandlingen af detta ärende inom utskottet.

---